

Det, vi nu gør – og det er jo prisen for at gøre det, vi nu gør – det er, at vi opretter et tredje system med en ny regel. Men det gør jo, at vi kan risikere, at hr. Poul Nødgaard en anden dag kommer og bebrejder regeringen og andre, at vi har for meget bureaukrati og for mange regler og for mange systemer, og spørger, hvorfor vi dog har så mange systemer i stedet for bare at have ét eller to systemer.

Dér vil jeg så kunne sige: Jamen det er da rigtigt, at vi har for mange regler og systemer, men det er jo prisen for, at man ikke vil acceptere, at det at bruge de eksisterende systemer så gav nogle forskelle; altså opretter vi et tredje system. Og dér synes jeg, vi skylder befolkningen at sige, at det er jo det valg, man står over for.

Politik er jo desværre sjældent valget mellem en god løsning og en dårlig løsning. Der er jo næsten altid problemer ved de løsninger, vi vælger, og problemet ved denne løsning er altså, at vi får en ny regel ind i vores sociale system.

Men jeg er villig til at betale den pris for at få denne løsning, for jeg synes, det er meget vigtigt, at befolkningen ikke får den oplevelse, at vi sjusker med deres skatte kroner, men derimod, at vi tager dem meget alvorligt.

Og så vil jeg egentlig blot sige, at jeg er glad for den brede støtte, der har været til forslaget, og selvfølgelig kan give tilsagn om at medvirke til en afklaring af de spørgsmål, der har været stillet fra talerstolen, i udvalget.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg havde nær spurgt mig selv: Drømmer du, eller er du vågen? For det, som sagen her drejer sig om, er jo ikke, at der skal oprettes et nyt system i den forstand. Der er tale om, at en kategori af personer nu skal behandles sådan, at de får folkepensionens grundbeløb i stedet for, at man i øjeblikket måler ud til højre og venstre, hvor meget de skal have af det ene og det andet. Så man afskaffer én kategori og opretter en ny, der bliver betydelig lettere at administrere, fordi de pågældende personer nu blot skal have folkepensionens grundbeløb.

Så jeg kan ikke forstå, at socialministeren for ligesom at pynte lidt på sagen kan stå og fremstille det for Folketinget, som om det er Dansk Folkepartis skyld, at man nu opretter et nyt stort bureaukratisk system, for vi opretter jo ikke noget nyt system; vi afskaffer ét system og laver et nyt, der er meget enklere og smidigere.

Socialministeren (Karen Jespersen):

For klarhedens skyld vil jeg bare lige tilføje, at det system, vi bruger i dag, er det eksisterende kontanthjælpssystem, hvor der jo i dag er nogle enkle, faste ydelser og bliver udbetalt en bestemt, fast sats.

Og nu laver vi så et nyt system, der kræver en ny paragraf, hvor vi siger, at hvis man ikke har boet i landet det meste af sit liv og der har været de og de omstændigheder, så skal man have en tredje ydelse.

Og hr. Poul Nødgaard har da ret i, at der ikke bliver det store bureaukrati, men det betyder altså, at vi får en ny paragraf eller et nyt stykke i vores lov, og dér har man så hængt sig i, at vore love er så enormt omfattende og indeholder så mange paragraffer, men som jeg sagde før, synes jeg, vi skylder befolkningen at forklare, hvorfor det her ikke har været lavet om før.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 86: Forslag til lov om trafikstøtte til de mindre øer.

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen). (Fremsat 14/11 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Holger Graversen (S):

Med lovforslaget her lever regeringen op til den dagsorden, som alle Folketingets partier vedtog den 18. marts i år.

Den dagsorden pålagde regeringen at fremlægge en samlet og langsigtet økonomisk løsning til sikring af færgebetjeningen af de min-

dre øer, dvs. de 27 øer, der er med i Sammenslutningen af Danske Småøer.

Den samlede løsning skulle udarbejdes i samarbejde med de berørte parter i diverse relevante kommuner og amter. Alt dette er nu sket, og lovforslaget indeholder de ting, som man er blevet enig om.

Hele den tidligere østøttelov bliver nu administrativt lagt ind under indenrigsministeren. Det gælder derfor også støtten til øfærgerne.

Selve driftsstøtten, som i øjeblikket er på 14,4 mio. kr. årligt, videreføres efter de hidtidige retningslinjer, men statsstøtten til investeringer i nye færges, ombygninger og færgelejer lægges om, så tilskuddet nu går til de årlige låneudgifter i stedet for – som tidligere – som et anlægs-tilskud.

Denne omlægning har været nødvendig på grund af det stærkt øgede behov for nye investeringer i færges, som primært igen var en følge af de skærpede sikkerhedskrav, der er stillet.

Det er så fulgt op af en lånemulighed for kommuner og amter til disse færgeinvesteringer.

Den nye støtteordning bygger på det såkaldte tredjedelsprincip, hvorefter stat, amt og kommune hver betaler en tredjedel af de årlige låneydelser.

Men de mange små kommuner med øfærges kan få svært ved selv at klare en sådan ekstra udgift. Derfor giver den nye lov mulighed for et ekstra tilskud til disse kommuner, et ekstra tilskud, der reguleres via de årlige bloktilskud.

Regeringen mener hermed at have sikret færgebetjeningen, som jo alle ved er en livsbetingelse for vore mange små øer.

Socialdemokratiet støtter naturligvis lovforslaget.

Mariann Fischer Boel (V):

I foråret var der politisk konsensus omkring følgende forespørgsel til regeringen:

»Hvilke planer har regeringen om at forbedre færgebetjeningen til de mindre danske øer for derved at bevare dem som levesteder med beboere og arbejdspladser.«

Det var også et enigt Folketing, der pålagde regeringen at fremsætte en samlet økonomisk løsning for de mindre øers trafikproblemer i form af tredjedelsmodellen, og ved at få knæsat tredelingsprincippet ligger der nu en klokkeklar økonomisk løsning: Staten, amterne og kommunerne kommer hver til at bidrage med en tredjedel af støtten til de mindre øers færgeinveste-

ringer, herunder investeringer til færgelejer. Nu bliver støtten ganske vist givet som en ydelsesstøtte og ikke, som det hidtil har været, som en investeringsstøtte.

Og så gives der særlige muligheder for tilskud til de kommuner, der økonomisk er dårligst stillede.

Det finder vi i Venstre positivt.

Vi synes dog, det er betænkeligt, at driftsstøtten forbliver uændret og ikke følger den generelle pristalsudvikling, for pristallet har rent faktisk været fastlåst siden 1994, og det betyder så, at støtten til de mindre øer bliver udhulet.

Det har derfor været nødvendigt for de mindre færgeselskaber at hæve priserne på billetterne, så det i løbet af de sidste 3 år gennemsnitligt er blevet 20 pct. dyrere at tage færgen til fastlandet. Eller også har det været nødvendigt at skære ned på serviceniveauet for at få økonomien til at hænge sammen. Og da der i forvejen er mange udgifter forbundet med at bo på de mindre øer, er det selvsagt en yderligere belastning, hvis ikke støtten følger den generelle prisudvikling. Men det kan være, at indenrigsministeren har et bud på en løsning af det problem.

Og endelig kan man måske undre sig lidt over, at Sammenslutningen af Danske Småøer ikke har været høringspart i denne sag, og vi mener, at det ville have været yderst naturligt, om regeringen havde givet sig tid til at lytte til det mest oplagte talerør, der har fingeren på pulsen, når det drejer sig om problemerne på de små øer.

Men Venstre kan støtte lovforslaget.

Og da jeg kan se, at Det Konservative Folkepartis ordfører ikke er i salen, skal jeg også meddele, at Det Konservative Folkeparti har samme holdning som Venstre.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg er enig i det sidste: at det er lidt mærkeligt, at Sammenslutningen af Danske Småøer ikke er blevet spurgt i denne sag.

Ellers vil jeg sige, at vi er glade for, at der er kommet det lovforslag, der er. Og som det er blevet sagt før, var samtlige partier enige om den dagsorden, der i sin tid forelå.

Og i den begrundelse, som jeg på daværende tidspunkt, da forespørgslen blev debatteret her i Folketingssalen, havde fra mit partis side, sagde jeg bl.a., at de danske øer holder vi jo alle sammen af, og selv om der ikke er mange folketingsmedlemmer, der kan blive valgt med

baggrund i, at de har en god øpolitik – der var jo nogle her, der mente, at øerne ikke var politisk kraftige nok – så fandt vi alligevel på daværende tidspunkt frem til en dagsorden, som har haft stor betydning for øerne.

Og den direkte anledning var jo bl.a., at Sejerø Færgesort – i en lille kommune, der hedder Bjergsted – stod med nogle store, akutte problemer, da der skulle investeres en tredjedel eller i hvert fald ret meget af 50 mio. kr., og dér er man i hvert fald tilfreds med den dagsorden, der blev vedtaget på det pågældende tidspunkt.

Så fra SF's side hilser vi lovforslaget velkomment.

Dorit Myltoft (RV):

Under debatten i foråret sagde partiets ordfører dengang:

»Det er en kollektiv forsyndelse, det er en kollektiv undladelse, og vi har kun ét at gøre, og det er at stemme for den dagsorden, der er fremlagt nu, og sørge for, at tingene bliver gjort gode igen, inden de løber helt af sporet.«

På den baggrund vil jeg takke indenrigsministeren for, at der allerede nu foreligger et lovforslag.

I Det Radikale Venstre vil vi især fremhæve, at der nu gives et særligt tilskud til små kommuner med store udgifter til færgeinvesteringer, og at det hidtidige anlægstilskud omlægges til et ydelsestilskud. Det er vi tilfredse med.

Men der er også tredjedelsprincippet, sådan at stat, amt og kommune finansierer hver en tredjedel.

I Det Radikale Venstre ser vi frem til, at det her lovforslag går hurtigt igennem udvalget, og vi støtter det.

Aage Brusgaard (FP):

Hr. Holger Graversen nævnte, at alle partier har sagt ja til det i dagsordensforslag nr. D 65. Da jeg opfatter hr. Graversen som en troværdig person, betyder det, at også Fremskridtspartiet har sagt ja til den nævnte driftsstøtte og altså er enig i hensigten i dette lovforslag.

Jeg synes, det er godt, at kommunerne selv skal betale en tredjedel, hvis de ønsker en ny færge, for det er jo altid så nemt at kræve ind, hvis det er andre, der skal betale. Nu må vi gå ud fra, at man kun ønsker en ny færge, hvis der er behov for en ny færge, for kommunen skal jo også have den på sine budgetter.

Lige et par spørgsmål til ministeren: Hvad siger KL til forslaget? Jeg ved, der er en eller anden forening for de små øer. Hvad siger den?

Men principielt er Fremskridtspartiet positivt over for forslaget.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Enhedslisten støtter forslaget. Jeg skal dog gentage mit synspunkt fra debatten i marts 1997 om, at når der gives støtte til nybygning og ombygning af færger, bør der tilknyttes en betingelse om, at modtageren af støtten skal være et offentligt nonprofit selskab, for at undgå kapitalisering af støtten.

Jeg vil endvidere gerne høre, om regeringen i tilknytning til denne lovvedtagelse vil være med til at afsætte de 5 mio. kr., som kan finansiere en ordning, hvor færgetransporten bliver gratis for de fastboende på øerne. Jeg anser en sådan ordning for et meget vigtigt instrument til at fremme bosætningen på de 27 danske småøer.

Addi Andersen (CD):

Lovforslaget om trafikstøtte til de mindre øer, som indenrigsministeren har fremsat, kan CD kun støtte. Løsningsmodellen er udarbejdet i samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, og vi mener, at løsningen er den bedst mulige for de mindre øer.

CD ser med tilfredshed på, at de små samfund ikke bliver ladet i stikken.

Poul Nødgaard (DF):

At der er lutter enighed, kan nok ikke overraske nogen, når man tænker på, at den dagsorden, der blev vedtaget i sin tid, netop byggede på det, som dette lovforslag indeholder.

Derfor synes vi i Dansk Folkeparti, at det er et godt lovforslag, og mest af alt synes jeg, at de, der må glæde sig allermost, er de mennesker, der bor ude i øsamfundene, og som nu ser, at Folketinget lever op til de ting, det i sin tid har vedtaget.

Der er ingen grund til at stå og gennemgå alle de nye bestemmelser. Man går over til det dér med ydelsestilskud; jeg så hellere, at man betalte tingene kontant, det er sådan set den livsvej, jeg normalt har valgt, men o.k., nu kan det altså lade sig gøre at lånefinansiere de projekter, der er tale om, og så betales der altså efter den samme gamle model, nemlig af stat, amt og kommune med hver en tredjedel.

Det virker meget fornuftigt, men mest fornuftigt af alt er, at osamfundene er klar over, at de har dette høje Tings bevågenhed.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg takker for den meget velvillige modtagelse, dette forslag har fået, og jeg skal ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger ud over at sige, at det var inspirationen fra Folketinget, der gjorde, at regeringen optog forhandlinger i forbindelse med de kommunale forhandlinger med KL og Amtsrådsforeningen og fik det her bragt på bane.

Jeg ved ikke, om jeg skal beklage, at Sammenslutningen af Småøer ikke er blevet hørt, men på en vis måde synes jeg nok, at det havde været rimeligt. Regeringen har på det tidspunkt ment, at når den forhandlede med de to organisationer, som repræsenterer de samme kommuner, var sagen i orden.

Men jeg vil da meget gerne ved en senere lejlighed møde den forening, og det kunne jo godt blive aktuelt, når man kommer til spørgsmålet om driftstilskud. Lovforslaget indebærer jo, som det også er sagt fra ordførerens side, at driftstøtten til ruterne til de mindre øer i første omgang – og jeg siger: i første omgang – fastsættes uændret. Driftstøtten er jo hidtil blevet ydet i henhold til lov om støtte til små øsamfund, som på det tidspunkt administreredes af Skov- og Naturstyrelsen under Miljø- og Energiministeriet.

Den statslige driftstøtte skulle samlet være opgjort til 14,4 mio. kr., og jeg vil gerne sige, at det forventes, at Indenrigsministeriet på et eller andet tidspunkt tager det her op til revision, og i den forbindelse vil det være passende også at høre de berørte kommuner.

Så spurgte Enhedspartiet, om jeg ville støtte et forslag, som jeg forstår tidligere har været fremsat, om fuldstændig gratis adgang til de øer.

Dér kan jeg sige, at det synes jeg ikke jeg vil. Det ville ikke alene få konsekvenser for de øer, der bare er lidt større, men det ville også få mange andre konsekvenser. Jeg har ikke tidligere hørt, at et sådant forslag har været fremme, men det kan jo være min fejl.

Jeg er derimod enig i, at det her selvfølgelig skal være offentlige driftsselskaber, og de fleste af dem er nu, så vidt jeg ved, også tænkt som sådanne, eller også er de kommunale eller selvejende. Det er den type, man opererer med, og det vil det sikkert også blive fremover.

Jeg takker for velvillig modtagelse, og jeg håber på en hurtig behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er måske mere til protokollen: Jeg er medlem af Enhedslisten og ikke af Enhedspartiet, sådan at man er klar over det, men det kan være, at indenrigsministeren vænner sig til det hen ad vejen.

Det, jeg så gerne vil argumentere lidt for, er det forhold, at øboerne skal betale for deres transport, så længe færgen er der. Når der så kommer en bro, er det gratis. Vi opfatter det som en offentlig transportvej.

Så siger indenrigsministeren, at det jo kan få utrolige konsekvenser, fordi det vil vokse. Dér vil jeg gerne sige, at siden vi har behandlet det sidst, har jeg undersøgt forholdet, og det eksisterer i Stockholms skærgård. Dér har man den opfattelse, at det er en del af landevejen, og sådan opfatter vi det også. Det er i øvrigt også derfor, vi er med til at støtte finansieringsordningerne og de ting. Fordi man bor på en ø, skal man ikke stilles ringere, indtil færgen bliver erstattet med en bro, og derfor vil vi gerne opfordre ministeren til at genoverveje det.

En anden ting er, at der tidligere, da vi behandlede det under forespørgselsdebatten, har været udsagn fra hr. Tommy Dinesen fra SF om, at der ikke er ønsker om det. Siden hen er der faktisk kommet ønsker fra øerne og også fra deres foreninger. Færgerne er ved at blive dyre, og derfor ønsker de også en ordening på det område, så jeg håber, vi kan vende tilbage til det under udvalgsbehandlingen af forslaget.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Det skulle ikke undre mig, om der var nogle, der syntes, at det er i orden, at færgefarten til de små øer skulle være gratis; det ville være unaturligt andet.

Kan man så ikke få at vide, hvordan Enhedslisten stiller sig til alle andre transportformer? Der er jo mange andre, der bliver transporteret hver dag. Bornholmstrafikken står over for en investering på godt og vel 450 mio. kr., og jeg tror, den har en omsætning på 125 mio. kr.

Hvor meget har Enhedslisten regnet ud – man er jo gået ned i det her flere gange – at det ville komme til at koste samfundet?

Ærlig talt: Vi har haft møder med øboerne, og de har aldrig sagt det her. De har sagt, at de

godt ville være med til, at deres produkter – korn, grise, fisk, og hvad det er – fik det billige, så de bedre kunne konkurrere med andre. Det synes jeg er fornuftig snak, men det andet er overbud af den værste art. Det svarer også til den romantik, den samme ordfører i går gav udtryk for, at nu skulle coasterne altså bare sejle rundt i de danske farvande. Hvis coasterne skal sejle, og hvis færgerne skal sejle, skal der altså nogle penge ind på en eller anden måde.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er jo ikke noget nyt standpunkt fra hr. Tommy Dinesens side, men derfor bliver det jo ikke mere sandt.

Det er jo heller ikke et nyt standpunkt fra hr. Tommy Dinesens side, at han anfægter beløbsstørrelsen. Men jeg kan henvise til et spørgsmål til ministeren, som svarede, at det ville koste de her små 5 mio. kr., at de fastboende beboere på de 27 småøer fik gratis transport. Det er en helt afgrænset problematik, som jeg ikke synes det er værd at bruge så mange ord på mere, for det lader til, at hr. Tommy Dinesen har haft den opfattelse i 20 år, at sådan skal det være og sådan skal det ikke være.

Hr. Tommy Dinesen hører ikke efter, når der begynder at komme røster ikke fra formanden for øsammenslutningen, men fra visse øer, om, at de gerne vil have det; og når man refererer til, at der er et eksempel i Stockholm, der fungerer glimrende, så hører hr. Tommy Dinesen heller ikke efter.

Vi fastholder, at det er en god ting, men som så mange andre ting kræver det selvfølgelig noget tid, før man får andre overbevist. Vi kan ikke acceptere, at man skal være udsat for en særlig belastning, fordi man bor på en af de små øer, i modsætning til når der bliver lavet en bro over til den. Vi synes, det er helt urimeligt, at det kun skal være gratis, når der er broer, men ikke, når der er færger.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Altså de 5 mio. kr. passer jo ikke nogen som helst steder. Bornholmerne skal bruge over 100 mio. kr. Skal bornholmerne ikke have de samme goder som alle andre? Læsø Færefart er heller ikke med i det her. Skal det så ikke være gratis at tage til Læsø, Marstal og alle de andre

steder? Hvis ministeren har sagt 5 mio. kr., så har ministeren i hvert fald løjet eller sagt noget sludder.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg ved ikke, om det er, fordi hr. Tommy Dinesen ikke har læst, hvad det er for et forslag, vi behandler, og hvad det er for en ordfører, der er på talerstolen. Det er et forslag til trafikstøtte til de 27 små øer, og der er stillet et spørgsmål, som er blevet skriftligt besvaret.

For at følge det op: Det er også de færger, vi snakker om i dag. Det er det, det drejer sig om, og vi har fået det svar – og hr. Tommy Dinesen har også fået det – at det vil koste 5 mio. kr.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 27: Forslag til lov om midlertidigt stop for opførelse og nyindretning af spaltetalde i landzone.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) og Keld Albrechtsen (EL).
(Fremsat 21/10 97).

Sammen med denne sag foretoges:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for store svinebedrifter m.v.
Af Kristen Touborg (SF) m.fl.
(Fremsat 14/11 97).

Forslagene sattes til forhandling.